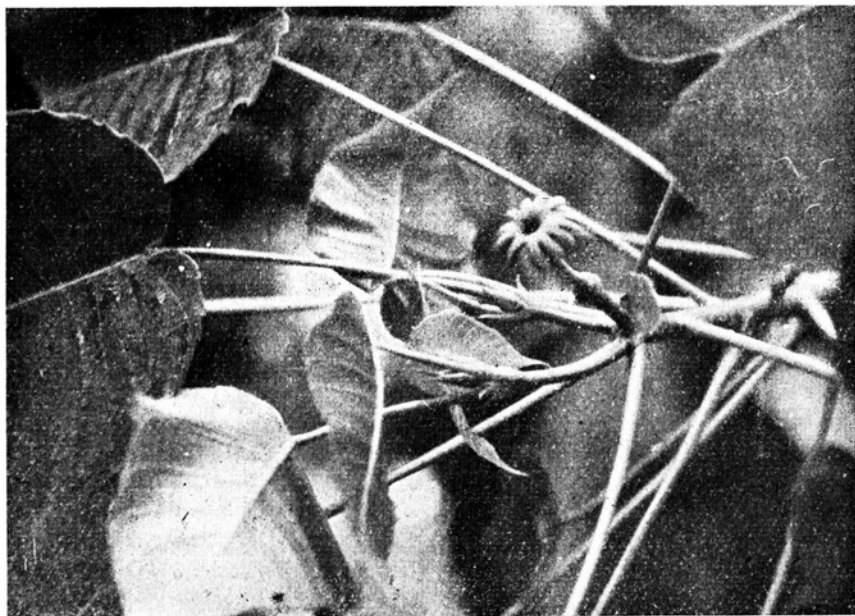

KWITNĄCA *HURA CREPITANS* L. W OGRODZIE BOTANICZNYM UNIWERSYTETU
JAGIELLOŃSKIEGO W KRAKOWIE

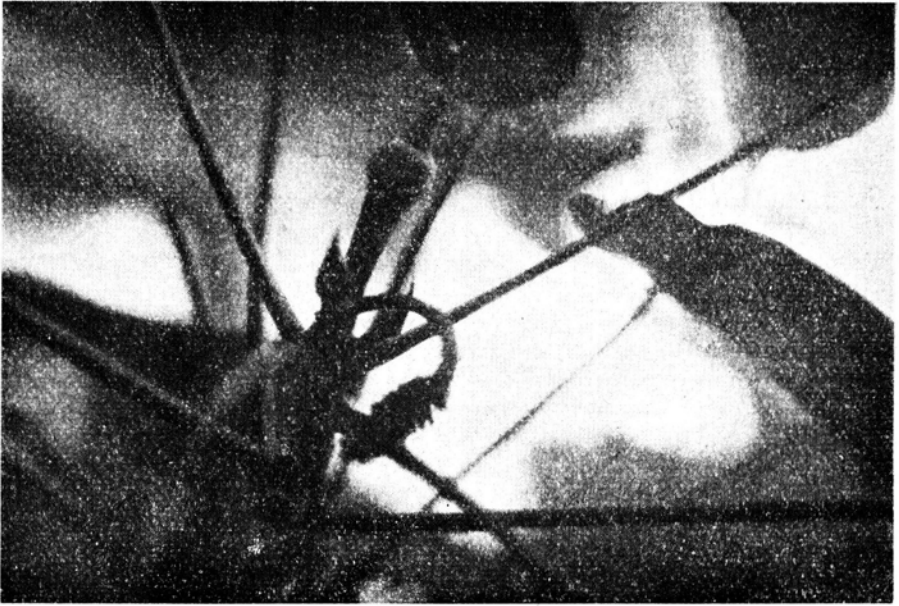
Hura crepitans L. — «łoskotnica» (rodz. *Euphorbiaceae*), pochodząca z Ameryki tropikalnej, dość często uprawiana jest w szklarniach ze względu na swe piękne liście. Jej oryginalne owoce przy rozsiewaniu pękają z głośnym hukiem, stąd proponowana przez Czerwińskiego polska nazwa rodzaju — «łoskotnica». W warunkach szklarniowych kwitnie ona bardzo rzadko i dlatego zakwitnięcie hury w szklarniach Ogrodu Botanicznego U. J. zasługuje na krótką wzmiankę.

Hura crepitans jest niewysokim drzewem o wiecznie zielonych, połyskujących liściach, przypominających duże liście topoli. Liście te zebrane są zwykle u szczytu

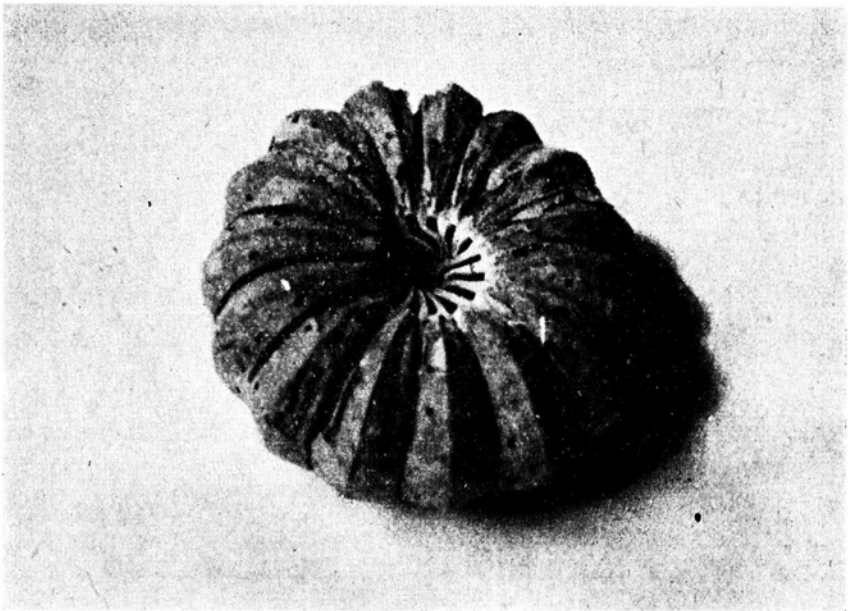

Ryc. 1. *Hura crepitans* L. — kwiat żeński

gałązek. Kwiaty jednopłciowe i jednopienne wyrastają na szczycie gałązek, są one mało efektowne, ale odznaczają się dużą oryginalnością. Żeńskie są pojedyncze, męskie natomiast zebrane w kłosa rozwijają się u podnóża szypułki kwiatu żeńskiego. Okaz, rosnący w naszym Ogrodzie w dużej donicy, osiągnął wzrost 2,5 m, wiek jego obliczany jest na około 50 lat. Roślina ta zakwitła po raz pierwszy w listopadzie roku 1962. Kwiat żeński koloru brudnoceglastego ma kształt wydłużonej rurki (około 4 cm długości), rozszerzającej się na szczycie, o brzegach wygiętych na zewnątrz, tworzących jak gdyby tarczkę głęboko, nierówno powycinaną

Ryc. 2. *Hura crepitans* L. — kwiatostan męski, na dalszym planie widoczny jest przekwitający kwiat żeński

Ryc. 3. Owoc *Hura crepitans* L. widoczny z góry. Fotografia owocu znajdującego się w Muzeum Ogrodu Botanicznego U. J.

na wąskie, prawie wałeczkowate części (ryc. 1). Szerokość tarczki około 2,5 cm. Kwiaty męskie zebrane są w podłużno-walcowaty kłos, długości około 2 cm, barwy intensywnie buraczkowej. Kłos osadzony jest na blisko 3 cm szypułce, wygiętej ku dołowi (ryc. 2).

Owoce hury jest zdrewniała torebka, spłaszczona na biegunach i kształtem swym przypominająca pozbawioną owocni mandarynkę (ryc. 3). Przy dojrzewaniu szpary owocu otwierają się z głośnym trzaskiem a nasiona zostają wyrzucane na zewnątrz na dość dużą odległość.

KRYSTYNA KUKULCZANKA

OBSERWACJE NAD WPŁYWEM TEMPERATURY NA KIEŁKOWANIE I WZROST *COCOS NUCIFERA L.*

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego

Cocos nucifera L. (palma kokosowa) jest gatunkiem tropikalnym rzadko spotykanym w ogrodach botanicznych strefy umiarkowanej (1931). W literaturze ogrodniczej (1947, 1951, 1931) brak jest wskazań na temat kiełkowania nasion *C. nucifera L.* w warunkach szklarniowych. Uwagi ograniczają się jedynie do podania temperatury (22—26°C), w której odbywa się kiełkowanie nasion różnych gatunków palm.

W strefie tropikalnej owoce palmy kokosowej wysiewane są w rozsadnikach (1943, 1947) bez uprzedniego usuwania gładkiego egzokarpu i grubego, włóknistogąbczastego mezokarpu.

W sierpniu 1960 roku Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymał z Indii trzy owoce palmy kokosowej, wykazujące już początki kiełkowania. Owoce te skiełkowały na statku podczas trzymiesięcznej podróży do Polski.

Otrzymane owoce umieszczono w różnej temperaturze, a mianowicie: a) 18—21°C, b) 22—25°C, c) 26—30°C. Dwa owoce (a, b) wysadzono do parapetu bez uprzedniego usuwania egzo- i mezokarpu. Z trzeciego owocu (c) usunięto egzo- i mezokarp, co pozwoliło zaobserwować wykształcenie się korzenia długości 8 cm. Nasionie to posadzono następnie do doniczki, ustawionej w množarce o temperaturze 26—30°C. Siewka (c) w temperaturze tej rosła dobrze i normalnie się rozwijała, natomiast dwie pozostałe (a, b) rosły znacznie wolniej, a ich końce stopniowo zakrzywiały się i brązowiły. Obserwując ten niekorzystny rozwój siewek — obydwie owoce po 9 tygodniach wyjęto z parapetów i usunięto z nich egzo- i mezokarp, które do tego czasu nie uległy jeszcze rozkładowi. Nasiona te posadzono do doniczek i umieszczono w temperaturze 26—30°C. Siewka b powoli zaczęła się rozwijać, natomiast siewka a zginęła. Potwierdza to dane z literatury, że owoce palmy kokosowej do kiełkowania i początkowego rozwoju wymagają wysokiej temperatury (powyżej 25°C), w przeciwieństwie do innych gatunków palm rozpowszechnionych w uprawie doniczkowej.